džiagą galima teigti, jog laidojant dažniausiai buvo deginami tik suaugusiųjų mirusiųjų palaikai, todėl stebint per kelis metus Viešvilės kapinyne III sukauptus duomenis susidaro klaidingas įspūdis, jog čia buvo laidojami tik vaikai. Viešvilės kapinyną III pagal įkapes ir atsitiktinius radinius galima datuoti IX–XI a.

Viešvilė cemetery III

TIM continued its investigation in Viešvilė cemetery III (Jurbarkas District) with the excavation of 70 m² (trenches 4 and 5). 16 inhumations (23–33, 35–39) and 2 cremations (40 and suspected burial 34), which date to the 9th–11th centuries, were found (Fig. 1). Further investigation of this cemetery is planned in the future.

Linas Tamulynas

Reketės kapinynas

Reketės kaime (Kretingos r.) esantis proistorinis kapinynas žinomas nuo XX a. 4-ojo dešimtmečio, kai pradėjus kasti žvyrą aptikta įvairių radinių ir žmonių kaulų. Archeologiniai tyrinėjimai kapinyno teritorijoje, į P nuo žvyrduobės vykdyti 1940 m. (vadovas Pranas Baleniūnas), 1942 m. (vadovė Marija Gimbutienė), 1943 m. (vadovas Jonas Puzinas), 1958 m. (vadovė Ona Kuncienė). 1968 m. leidinyje „Lietuvos pajūrio I–VIII a. kapinynai" archeologė O. Kuncienė publikavo dalį informacijos apie šiuos tyrimus, tačiau tie duomenys nepilni. Publikacijoje paskelbti daliniai duomenys apie 52 kapus, tačiau liko neskelbta informacija apie M. Gimbutienės tirtą kapą D. Paskelbta informacija apie P. Baleniūno tirtus 39 kapus, nors jis pats nurodė, kad ištyrė 40 kapų. Apibendrinant kapinyno tyrimus iki 1958 m. galima teigti, kad jų metu ištirti mažiausiai 52 kapai, datuojami IV–VI a. Sprendžiant pagal archyvinius duomenis, tyrimų ataskaitas ir minėtą O. Kuncienės straipsnį, kapinyne laidota nuo III a. iki II tūkst. pradžios.

Pastangos stabdyti žvyro ėmimą iš kapinyno teritorijos buvo nesėkmingos. Nors šis objektas buvo įrašytas į LTSR kultūros paminklų sąrašą (AR496), tai nesutrukdė tolesniam jo naikinimui. XX a. 8-ajame dešimtmetyje žvyrduobė buvo užlyginta ir rekultivuota, o po 1992 m. žvalgomosios ekspedicijos (vadovas Vilnius Morkūnas) spėjant, kad Reketės kapinynas sunaikintas, šis objektas buvo išbrauktas iš saugomų objektų sąrašų.

2004 m. renkant informaciją apie Kretingos rajono archeologinius objektus, iš KM darbuotojo archeologo Juliaus Kanarsko gauta informacija, kad Reketės kapinyno teritorijoje vis dar randama archeologinių radinių. 2006 m. pavasarį apsilankius šiame objekte iš vietos gyventojų gauti keli radiniai. Tai paskatino atnaujinti tyrinėjimus, kurie finansuoti iš KPD lėšų. 2007–2008 m. archeologiniai tyrimai atnaujinti, jie vykdyti į R nuo buvusios žvyrduobės teritorijos. Ištirtas 60,5 m² plotas (6 perkasos), surasti 2 kapai.

Kapas III-1. Kapo duobė ovalo formos, apie 2,2x1 m dydžio, orientuota ŠR–PV kryptimi. Duobės užpildas juodos spalvos – smėlis permaišytas su juodu dirvožemiu ir degėsiais. Kapo duobės dugnas lygus, jis pasiektas 30 cm gylyje nuo duobės kontūro išskyrimo viršaus. Mirusiojo griaučių fragmentai aptikti 20 cm gylyje, ŠV duobės pakraštyje. Tame pačiame duobės pakraštyje, prie jos ŠV sienelės aptikti 5 akmenys. Duobėje aptikta keliolika kaulų fragmentų. Geriau išlikę tik šlaunikaulių,

blauzdikaulių ir kaukolės fragmentai (apatinio žandikaulio dešinė pusė ir kaukolės skliauto fragmentas). Mirusysis, sprendžiant pagal išlikusius griaučių fragmentus, palaidotas aukštielninkas, galva į ŠR. Kape aptikti radiniai: ties blauzdikauliais, apie 80 cm į ŠV nuo PR kapo duobės krašto aptikti 2 diržo apkalų fragmentai, o perkasos Š sienelėje – įmovinis kirvis, datuotinas VIII–IX a. Neatmestina galimybė, kad šis kapas jau buvo atkastas anksčiau, nes jame aptiktas apatinio žandikaulio fragmentas gulėjo nenatūralioje padėtyje – vidine puse į viršų. Kapas pagal jame rastą įmovinį kirvį datuotinas VIII–IX a.

Kapas III-2. Kapo duobė ištęsto ovalo formos, apie 2,8x0,8 m dydžio, orientuota ŠV–PR kryptimi. Duobės užpildas juodos spalvos – smulkus žvyras, permaišytas su juodu dirvožemiu ir degėsiais. Kapo duobės dugnas lygus, jis pasiektas 20 cm gylyje nuo duobės kontūro išskyrimo viršaus. Mirusiojo griaučių fragmentų neaptikta. Kape aptikti radiniai: apie 1–1,1 m nuo duobės ŠV galo aptiktas peiliukas smaigaliu į V, apie 1,45 m nuo ŠV galo – įvijinis žiedas, apie 1,6 m nuo ŠV galo – dar 2 įvijiniai žiedai. Pagal peilio padėtį galima spėti, kad mirusysis buvęs palaidotas galva į PR. Kapas datuotinas I tūkst. antrąja puse.

Be ištirtų kapų, 2007–2008 m. Reketės kapinyno teritorijoje, į R nuo buvusio karjero surinkta per 30 atsitiktinių radinių, datuojamų I tūkst. viduriu – antrąja puse: įmovinių kirvių, įmovinių ietigalių fragmentų, antkaklė su rakto skylutės formos užkaba, skardinės išgaubtos apyrankės fragmentas.

Ateityje būtina pratęsti archeologinius tyrinėjimus Reketės kapinyne – atlikti žvalgomuosius tyrimus buvusios žvyrduobės P ir V pakraščiuose.

Reketė cemetery

Reketė cemetery was discovered in the 1930s. During investigations conducted at this site in 1940, 1942, and 1958, more than 52 burials were excavated. The precise number is unknown due to the imprecise data in the surviving archive material.

During the field evaluation conduct during 2007–2008, 60.5 m^2 (6 trenches) were excavated and 2 burials dating to the second half of the 1st millennium were found.

Vykintas Vaitkevičius

Bajorų kapinynas

2008 m. pagal KPD programą KU ir KšM tęsė Bajorų kapinyno ir aukojimo vietos (Elektrėnų sav., Kietaviškių sen.) tyrinėjimus (žr. *ATL 2006 metais*, V., 2007, p. 146–153; *ATL 2007 metais*, V., 2008, p. 192–198). 2x5 m dydžio plotais ištirtas 63,7 m^2 – 2 plotai kapinyne (kalvelės viršuje) ir 4 aukojimo vietoje (kalvelės Š šlaite ir papėdėje) (1 pav.). Tyrimų metu aptikti radiniai perduoti į KšM.

Tyrinėjimų metu iš kiekvieno ploto 1x1 m dydžio kvadrato buvo paimta po du juodžemio (kapinyno horizontas) ir vieną įžemio pavyzdžių maišelius GGI specialistų geocheminiams tyrimams. Taikant šią metodiką, suderintą su dr. M. Stančikaite, bus siekiama gauti kuo objektyvesnes išvadas apie juodžemio sudėtį, kurios būtų patikimos ir planigrafine (tolygiai apimtų visą tiriamą paminklo teritorijos dalį), ir stratigrafine prasme (leistų lyginti dirvos sudėties kaitą toje pačioje vietoje įvairiame gylyje).

Plotas 13 (kapinyno vietoje). Po tankia velėna plote slūgsojo juodžemis su stambaus